

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків
Поодинокі	число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свята о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Новий англійський кабінет.

Увага світа була так занята коронацією подужавшого короля Едварда VII, що майже без замітки в сім самим часі збула ся чи не важнійша для Англії подія: зміна міністерського кабінету. Ті зміни представляють ся ось як: Уельфонд іменованій канцлером князівства Ленкестр Австен Чемберлен, син міністра колоній, генеральним почтмайстром — лорд Дедлі лйтнантом для Ірландії без крісла в кабінеті — Уіндгем секретарем для Ірландії — марграф Лондондрі презесом виділу просвіти — Річіє канцлером скарбу — Давглес секретарем внутрішніх справ. Дальше іменовані членами міністерства без права забирати голос на засіданнях кабінету: лорд Віндзор, першим комісарем публичних робіт — Гуд соймовим секретарем міністерства скарбу — Фішер секретарем фінансів — Форстер комісарем скарбу — Персі підсекретарем стану для Індій — Кочрен підсекретарем стану внутрішніх справ — Гардвік підсекретарем стану в міністерстві війни — Бнзи секретарем соймовим для міністерства просвіти і Ляв соймовим секретарем для міністерства торговлі.

Найважнійшою зміною є номінація п. Річіє, який був міністром внутрішніх справ, на канцлера скарбу. В Англії признають сей вибір добрим і вчисляють єго заслугою новому президентови кабінету Бальфурови, який зумів оперти ся кандидатурам великих та старих родів. Марграф Лондондрі покинув дирекцію почт і телеграфів і став помічником титулярного міністра просвіти ки. Діфоршпир-ого. Оба они не мають окремого титулу задля веденя справ просвіти. Директором почт і телеграфів став молодий Чемберлен, зовсім не через вплив вітця, який міг був єго висунути і на визначнійше становиско. З прочих змін замітною є ще установленє секретарем для Індій талановитого політика, одного з провідників Торісів, молодого графа Персі. Дотеперішній секретар стану Уіндгем остав на своїм становиску, але став міністром, що знатно піднесе єго вплив і значінє, особливо в Ірландії, де він своїм старанем за добробит краю здобув собі вже довіре та злагодив опозицію.

Так представляють ся зміни в лоні нового кабінету п. Артура Бальфура. Сей новий кабінет мусить доперва запрацювати на довіре населеня. Оно вже не так поспішно буде підпирати сей кабінет, як підпирало попередній Сельсбері-ого в виду трансвальської війни. Вже при виборах виявила ся велика зміна в опінії загалу, який домагає ся знесеня ціла від збіжа і шкільного білю.

Про Райфайзенки

і получені з ними товариства консумційні та продукційні.

Товариство — то школа публичного і приватного життя. Гірке.

Межи всіма славянськими народами економічно майже найслабше стоять Русини. — Руский нарід, що в розцвіті своєї держави мав в руках весь промисл, всю торговлю тогочасну, був посередником між западом а далеким сходом, між полуднем а сівером, котрий на просвітнім поли не уступав майже ніодному народови, у котрого найперше повстав примус до школи, до науки, котрий взагалі своєю культурою підпомагав культуру московску, литовську, польську і румунську, нині з причини довгої-предовгої боротьби з преможними ворогами, з причини ріжних пильших історичних обставин лежить майже зруйнований матеріально, не могути піднести ся на ноги, щоби разом з иньшими народами Європи іти дорогою поступу.

Народи западно-європейських держав, хотия не переходили такого тяжкого лихолітя як Русини — перед 100 або й менше роками находили ся в руїні матеріальної.

В Швайцарії, Франції, Німеччині, Англії, де була нужда і тьма і поневірка, від якої на саму згадку мороз іде по тілі — гуляв голод, в нужді і темноті косила і там смерть людий частійше, як косить тепер у нас. Протягом десятиох літ 14 мільонів душ вимерло в Європі.

Тяжкий той занепадок мав в тім причину, що більша часть мешканців тодішнього світа, то були панцизні невільники, що не тільки свої спини подавали під канчук всяких посіпак, але з душею і тілом були власністю панів.

Но коли настала свобода, коли конституційні права позволили подумати їм о собі, бачимо рішучий зворот річий в напрямі направи фінансових інтересів. — Нарід починаєсь вязати в спілки, в товариства.

В тім часі бурмістр з Ваєрбуш Вільгельм Райфайзен, дуже щирий чоловік і великий добродій сотворив нову організацію — спілки свого помислу. Як кождому важному винаходови товаришність звичайно потреба, достача, так і ту сей економічний винахід — що так скажу — мав товчок в великій нужді, яка загостила була до єго рідного краю.

Голод іменно завитав в ті околиці.

З причина недостачі доріг (средств комунікації) не могли єуєдні краї, прийти з помічю. Не осталоє нічого иньшого, як лиш самому ратувати ся. — Райфайзен заснував спілку на необмеженій поруці, де без зиску майже, за половину звичайної пекарської ціни продавав хліб народови і в той спосіб боров ся з недостатком.

Иньші громади взяли собі примір і зробили те саме у себе.

Минув голод, настала війна французско-німецка. Гріш хитав ся в вартости. Найбільші банки потратили майна — побанкрутували. — В тім часі зросли спілки Райфайзена до великої сили.

Коли зважимо, що в самій Німеччині було в р. 1895. аж 6133 Райфайзенки, в котрих оборот грошевий виносив кругло п'ятсот мільонів марок (марка має 60 крейцарів), а тепер число спілок і оборотів подвоїли ся, можемо уявити со-

бі, яку прислугу зробила народови та нова організація своїм легким — дешевим кредитом.

В наслідок надзвичайного розросту Райфайзенки okazaлясь потреба заснувати головний союз, де переливали би ся гроші з товариств, в котрих они без випозиченя дармо лежать, а з другої сторони, де би заратували ся товариства, що потребують позичок.

Союз той платить від вкладок 2 і пів проц. а за позички побирає 3 проц., а товариства позичають своїм членам гроші на 3 і пів проц, рідко на 4 проц.

Коли зважимо, що на сплату укладаєсь речинець найдовший і найдогіднійший для довжника, та що процент побираєсь з долини, а позичка не є получена з коштами, побачимо, що такі спілки дійсно помагають, а не шкодять помагаючи.

Що люди користали з кредиту, можемо пересвідчитись і з того, що в 1897 р. мав союз понад тисячу мільонів обороту.

Краї західної части нашої монархії вже вчасно вступили в сліди своїх сусідів, вже давно позакладали у себе Райфайзенки, котрі приносять їм великий хосен.

У нас в послідних часах звернено увагу на єю важну справу, бо кому як кому, а нашому народови не достачє легкого і дешевого кредиту. Селяни самі відчувають се і самі без книжної науки придумують не раз дуже зручний спосіб закладає спілок.

Природна річ, що недокладно обдуманій спосіб закладуваня кас, непоряднє ведене їх і байдужність виділу не може відповісти високій своїй задачі. Такі каси лиш в части заспокоюють потреби. Цілковитий перестрій спілок мусить наступити, ми мусимо іти разом з нашими сусідами, коли хочемо жити поруч них.

В чім же лежить виспість кас системи Райфайзера?

Виспість полягає на тім, що ту спекуляцію — інтерес, за яким гонять майже всі банки, лишавсь на боці, а на оці маєсь лиш «поміч» і то так моральну як і матеріальну. Тому що ті каси закладають ся на можливо найменший округ (одно село, або два, а найбільше три), тому члени заряду знають натуру і моральну вартість позичаючого, а тим самим знають, чи «добре і як (після приреченя) їх з'ужие. Зваживши, що стараючи ся о позичку мусять (чоловік) довжник вияснити ціль єї, з другої знов сторони, якби прийшло до відомости заряду, що довжник на що иньшого уживає гроші — тратить, то має право зараз позичену суму стягнути. Отже прийдемо до перекованя, що нова спілка не тільки підносить народ матеріально як ніодна інституція, але що ще виповняє може найгарнійшу задачу, се є: уморальнюваня населеня.

Важнійше як уділюване позичок є учене ошадности, бо при ній не треба хапати ся першого средства, а і те мають на цілі Райфайзенки, бо навіть в назві на першім місці поставили собі «спілки ошадности» а відтак аж «позичок». Ту можуть зарібники, слуги, челядники, промисловці, а найпаче господає складати на книжочку свій гірко запрацьований гріш, щоби не розкотив ся, та щоби придав ся на старші літа — на непередвиджену пригоду. Спілки Райфайзена не дають вправді великого проценту, але за те вложено, а ще важнійше вибириває грошей є там так улекшенє, як в ніоднім банку. Тут приймає ся і найдрібнійші суми почавши від 1 К.

ЗАМКНЕНЄ РАХУНКІВ

Товариства Взаїмних Обезпечень в Кракові.

з ділу житєвого за рік 1901.

Рахунок доходів і страт з ділу житєвого за час від 1. січня до 31. грудня 1901. р.

РОЗХІД.					ПРИХІД.										
	К.	с.	к.	h.		К.	h.	К.	h.						
1	Виплати платних забезпечень і рент менше уділ товар. контрасекур.	1,911.069	18	202.672	90	1,708.396	28	1	Перенесенє фондів з попередного року менше уділ товар. контрасекур.	22,083.482	42	1,476.409	44	20,607.012	98
2	Виплати за викуплені поліси менше уділ товар. контрасекур.	301.579	85	51.359	87	250.219	98	2	Резерва на виплату неуправильнених шкід з попередного року менше уділ товар. контрасекур.	235.913	23	53.308	—	182.605	23
3	Дивіденда обезпеченим виплачена					55.412	37	3	Зібрані премії менше уділ товар. контрасекур.	3,269.822	64	98.745	15	3,171.077	49
4	Загальні видатки заряду					797.413	18	4	Прихід з льокації капіталів					1,121.373	98
5	Відписи і иньші видатки					179.479	48	5	Иньші приходи					68.532	74
6	Резерва на біжучі виплати шкід менше уділ товар. контрасекур.	291.145	08	30.000	—	261.145	08								
7	Стан фондів з кінцем рахункового року менше уділ товар. контрасекур.	23,134.798	27	1,440.566	95	21,694.231	32								
8	Дохід					204.304	73							25,150.602	42
						25,150.602	42								

Рахунок білянсу з ділу обезпечень на житє.

АКТИВА.					ПАСИВА.						
	К.	с.	К.	с.		К.	с.	К.	с.		
1	Запас касовий			27.175	97	1	Резерви доходів, капіталів		1,376.667	92	
2	Розпоряджальні належитости в кред. інституціях і касах щадничих			539.774	09	2	Фонд на різницю курсів		1.778	46	
3	Реальности			335.000	—	3	Резерва і перенесенє премії		20,258.494	62	
4	Вартісні папери після курсу з дня 31. грудня 1900			5,956.655	92	4	Резерва на неуправильнені шкоди		261.145	08	
5	Векслі в портфелю			171.860	—	5	Фонд на дивіденду для обезпечених		57.290	31	
6	Позички гіпотечні			7,276.822	52	6	Сальда пасивні рахунків в Товариствах контрасекураційних		13.629	62	
7	Позички на власні поліси			3,048.986	70	7	Ріжні вірителі		210.340	86	
8	Позички стоваришенням			664.160	74	8	Ріжні кавці		37.655	64	
9	Позички обезпеч. на застав платні			3,519.873	13	9	Фонд емеритальний аквізиторів ділу житєвого		20.080	—	
10	Сальда чинні рахунків з товариствами контрасекураційними			34.317	74	10	Дохід		204.304	73	
11	Залеглости в агенціях і філіях			497.567	88						
12	Ріжні довжники			331.536	92						
13	Ефекти кавційні			37.655	64						
				22,441.387	25					22,441.387	25

Краків, дня 1. січня 1902. р.

ДИРЕКЦІЯ:

Зенон Слонецький.   **Ігнатий Глажевский.**   **Др. Густав Ромер.**
 Начальник ділу обезп. на житє: Начальник бюро рахункового:
Едвард Шанцер   *А. Шижкович.*
 правительственно автор. техник асекураційний.

КОМІСІЯ РАХУНКОВА:

Антін гр. Водзіцкий.   **Др. Константин Ліповский.**   **Юліян Беляньский.**

(За передрук не платить ся).

Поділ доходу.

	Відділ огнев.	Відділ град.	Відділ житєв.
1	Дивіденди	703.372 85*	81.298 85
2	Вивінованє фондів	40.820 15	123.005 88
3	Фонд на ремуерацію	67.891 05	
	Разом	812.085 05	204.304 73

* З позісталости 186.485 29
 Доповненє з фонд. вирівнаючого 341.822 17
 Позичка з фонд. резервового 175.065 39
 —————
 703.372 85

Висліди операції в відділі огневім і градовім за час від 1. цьвітня 1901 до 31. марта 1902 р. а також висліди операції в відділі житєвім за час від 1. січня 1901 р. до 31. грудня 1901 р.

	Відділ огневий:	Відділ градовий:	Відділ житєвий:
Виставлено поліс	463.778	7.029	27.980
Вартість обезпечена	1,423,235.377	41,795.756	89,559.061—
Зібрана премія	9,096.991—	904.116—	Ренти: 307.637— 3,269.823—
Шкоди виплачені	5,793.034—	844.779—	1,911.069—
" неуправильнені	446.572—	—	291.145—
Фонди резервові по замкненю білянсу	6,017.786—	2,017.678—	1,640.041—
Резерва премії	3,654.308—	—	21,699.061—
Фонд емеритальний	1,608.805—	—	—
Чиста позісталість	295.196—	—	204.305—
Призвана дивіденда для членів	10%	—	по смерт. і міш. 6% доживненно 3%
Від часу єствованя товариства:			
Виплачено шкід	106,270.247—	25,718.649—	17,081.945—
" рент	—	—	2,213.564—
" дивіденди	27,112.002—	440.011—	1,585.034—